

Ekinean

Gauza batean behintzat, hasi bezala amaituko dugu 2014a: atal berri batekin. “Lekukoak” atala sortuz ekin genion urteari, eta “Ekinean” atala sortuz emango diogu amaiera. Konpartitzen dituzte ezaugarri batzuk batak eta besteak: bietan, zientzialariak dira protagonista, eta, bietan, lanbidearen bizipenetatik ari dira elkarrizketatuak.

“Ekinean” atalean ekinean ikusiko ditugu zientzialariak. Zer lan egiten duten kontatuko digute, nola iritsi diren horra, zerk bultzatu dituen zientzialari izatera, zerk kezkatzen dituen, zer nahi duten... Ikertzailea eta pertsona, txanpon beraren bi aurpegiak jasoko ditugu. Beste bereizgarri bat ere badu atal berriak: ikertzaile gazteak eta emakumeak izango direla protagonista. Eta zergatik ikertzaile gazteak, eta zergatik emakumeak? Bada, datuek erakusten dutelako askoz ere gehiago direla ikertzaile-karrera bertan behera uzten duten emakumeak gizonak baino.

Doktore-tesia egiten ari diren ikertzaileen banaketa erdi eta erdi bada emakume/gizon UNESCOren *Women in Science* txostenaren arabera (2013) —% 49/% 51 Espainian, % 47/% 53 Frantzian—, ikertzaile-karreraren aurrera egin ahala, gizonak nagusitzen dira: Espainian ikertzaileen % 38 dira emakumeak; % 26 Frantzian. Ikerbasquen, bikaintasunean oinarritutako erakundeetan, panorama are okerragoa da: goi-mailako 177 ikertzaile dituzte gaur egun, eta % 19 baino ez dira emakumeak; eta ikertzaile gazteentzako Fellow programara ere gizon baino emakume gutxiago aurkezten dira.

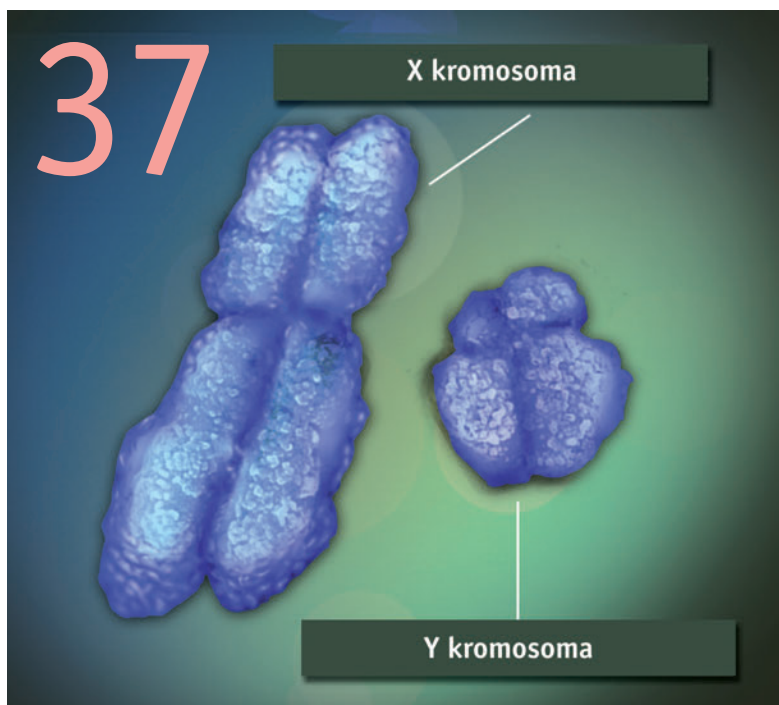
Hori horrela izateko arrazoiak asko eta konplexuak dira. [“Posible al da bikaintasuna zientzian berdintasunik gabe?”](#) mahai-inguruan agertu ziren asko, eta analisisen atalean daukazue bilduta. Izan ere, erpin ugariko eztabaida da berdintasunarena eta bikaintasunarena. “Ekinean” atalak erpin horietako bati heldu nahi dio, emakumeek zientziari egiten dioten ekarpena ikusarazteari, hain zuzen ere. Albistearen ondoren ikusiko duzue lehena: Enara Herran Martinez farmazia-ikertzailea.

Eider Carton Virto

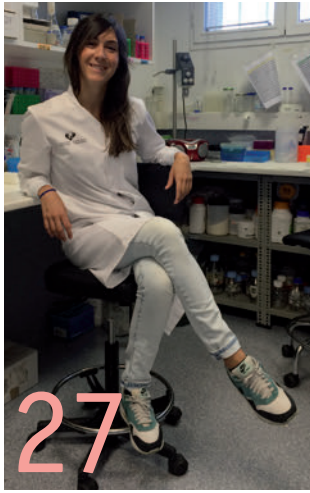
Elhuyar Zientzia eta Teknologia aldizkariaren zuzendaria

Basabizitzaren argazki onenak

Lehoien esentzia eta guk nola ikusten ditugun batera adieraziko zituen irudi bat lortu nahi zuen Michael Nichols argazkilaria; iraganeko irudi bat, lehoiak arriskuan ez zeudenekoa. Basabizitzaren urteko argazki onena izendatu dute irudi hori, Wildlife Photographer of the Year lehiaketa entzutetsuan.

Y KROMOSOMA EZ DA GALDUKO, ORAINGOZ

Azken urteotan, ikertzaile batek baino gehiagok iradoki du Y kromosoma desagertzeko arriskuan dagoela gure espeziean. Izan ere, kromosoma horren eboluzioa aztertzean, ohartu dira denborarekin geneak galtzen joan dela. Azken ikerketek, ordea, erakutsi dute ez dagoela beldurtzeko arrazoirik.

27 EKINEAN Enara Herran

EHUn lizentziatu zen Farmazian, Gasteizko fakultatean, eta fakultate berean egin zuen doktore-tesia. Orain Madrilen dago, Alzheimerren aurkako partikula batzuen eraginkortasuna probatzen saguetan.

28 Espazioaren nagusi berriak

Ia atzora arte gobernuen esku egon den garapen-eremu bat sektore pribatura ireki da orain gutxi: espazioa. Hainbat enpresa ari dira lehian, espazio-lasterketa pribatuan. Horietako batzuk NASArekin ari dira lanean buru-belarri; beste batzuk, berriz, bere kasa ari dira, negozio berri baten oinarriak jarri nahian.

LEKUKOA Jesus Ugalde

Jesus Ugalde Kimika Fisikoko katedraduna da. Egitura kimikoa ezagututa materiaren ezaugarriak jakin ahal izateak kateatu zuen kimikaren mundura. Geroztik, horretan dabil lanean eta ikertzen, jakin-mina ez baitzaio agortu.

Umeak txerto

Edward Jennerrek baztangaren txertoa asmatu eta gutxira, espedizio berezi bat atera zen Espainiatik: Txertoaren Errege Espedizio Filantropikoa. Francisco Xavier Balmisek gidatu zuen, eta baztangaren txertoa mundu-erdian zabaldu zuen. Horretarako, ezinbestekoak izan zituen ehun bat ume.

44

aurkibidea]

4 MUNDU IKUSGARRIA
Sasabizitzaren zelatariak

14 ALBISTEAK

27 EKINEAN
Enaran Herran Martinez
FARMAZIA-IKERTZAILEA

28 Espazioaren nagusi berriak

34 Osasuna eta lanpostuak,
hurrengo 15 urteetarako
lehetasunak

37 **Y KROMOSOMA
EZ DA GALDUKO,
ORAINGOZ**

42 ANALISIA
**Posible al da bikaintasuna
zientzian berdintasunik gabe?**
NAIARA ARRI

44 ISTORIOAK
**Balmis espedizioa,
umeak txerto**

46 IRAULTZA TXIKIEN LEKUKOAK
Jesus Ugalde

47 SATORRAK ILARGIAN

49 GAI LIBREAN
BIMEP, olatu-energia
Euskadin da
IRAIDE LÓPEZ ROPERO

54 ASTRONOMIA

56 HURRENGO ZENBAKIAN